

## ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ปาปภิกขุ — ภิกขุชั่ว”

ปาปภิกขุ อ่านแบบภาษาบาลีว่า ปา - ปะ - พิก - ขุ มาจากคำว่า ปาป (ชั่ว, ไม่ดี) กับคำว่า ภิกขุ (พระภิกษุ, ผู้เห็นภัยในสังสารวัฏ) รวมกันเป็น ปาปภิกขุ แปลว่า ภิกขุชั่ว, ภิกขุไม่ดี แสดงถึงความเป็นจริงของสภาพธรรมที่เป็นอกุศลธรรม ไม่ว่าจะเกิดกับใคร ก็ไม่ดีทั้งนั้น แม้บุคคลผู้สละอาคารบ้านเรือน สละทรัพย์สมบัติ มุ่งสู่เพศที่สูงยิ่งคือเพศบรรพชิตแล้ว แต่ถ้าไม่รักษาพระวินัย ไม่ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจ ก็เป็นภิกขุชั่ว เป็นภิกษุที่ไม่ดี เพราะประพฤติดนินอกไปจากพระธรรมวินัย ดังข้อความจากพระสูตรต้นปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“ดูกร ท่านผู้มีอายุ คฤหัสถ์ชั่ว ก็ตาม สมณะชั่ว ก็ตาม ก็ชั่วทั้งนั้น”

ข้อความจากปรมัตถโชติกา อรรถกถาขุททกนิกาย สุตตนิบาต ธรรมจริยสูตร แสดงถึงความเป็นจริงของภิกษุผู้ไม่มีคุณธรรม เป็นภิกษุชั่ว มีว่า

“เหมือนอย่างว่า ข้าวสับทั้งหลาย แม้ปราศจากข้าวสารในภายใน  
แต่ก็ปรากฏเหมือนข้าวเปลือก เพราะมีกลีบอยู่ข้างนอก ฉะนั้น  
ปาปภิกษุทั้งหลาย ก็ฉนั้นนั้น แม้เว้นจากคุณสมบัติมีศีล เป็นต้นภายใน  
แต่ก็ปรากฏเหมือนกับภิกษุ ด้วยบริขารมีผ้ากาสาจะ เป็นต้น ในภายนอก”

ชีวิตของแต่ละบุคคลที่ดำเนินไป เป็นความเป็นไปของสภาพธรรม กล่าวคือ จิต (สภาพธรรมที่เป็นใหญ่เป็นประธานในการรู้แจ้งอารมณ์) เจตสิก (สภาพธรรมที่เกิดร่วมกับจิต) รูป (สภาพธรรมที่ไม่รู้อะไร) เกิดดับอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นแต่เพียงสภาพธรรมแต่ละอย่างๆ ที่เกิดขึ้นตามเหตุตามปัจจัยแล้วก็ดับไป เมื่อกล่าวถึงบุคคลผู้มีความประพฤติชั่วหรือเลวทราม แล้วเป็นเครื่องเตือนตนเองให้เกิดสติ (การระลึก) ได้หรือไม่? เป็นเครื่องเตือนให้เป็นผู้ไม่ประมาทได้หรือไม่? เพราะถ้าได้ศึกษาพระธรรมมีความเข้าใจไปตามลำดับแล้ว ก็จะทราบว่าขณะที่อกุศลจิตเกิดขึ้นนั้นประกอบด้วย **ความไม่รู้** (อวิชชา) ประกอบด้วยความฟุ้งซ่าน ประกอบด้วยความไม่ละอาย ความไม่เกรงกลัว ทุกครั้ง รวมถึงอกุศลเจตสิกอื่นๆ ตามสมควรแก่ประเภทของอกุศลจิตนั้นๆ ด้วย **ควรหรือไม่ที่จะเป็นผู้ที่ไม่รู้ต่อไปด้วยการสะสมอกุศลมากขึ้นในชีวิตประจำวัน?** เพราะเหตุว่าเมื่อสะสมอกุศลมากขึ้นๆ จนกระทั่งมีกำลังมาก ย่อมสามารถล่วงออกมาเป็นทุจริตกรรมประการต่างๆ ได้ทั้งนั้นเป็นคนชั่ว เป็นคนเลวทรามได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม จะเป็นพระภิกษุ หรือ คฤหัสถ์

ถ้าทำในสิ่งที่ไม่ดี ไม่เหมาะไม่ควร ก็ชั่วทั้งนั้น เพราะเมื่อว่าโดยสภาพธรรมแล้ว ก็ไม่มีสัตว์ บุคคล ตัวตนเลย มีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นเป็นไป

ธรรมเป็นเรื่องจริง ตรง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น **อกุศลเป็นอกุศล** ไม่ว่าจะเกิดกับใครก็ตาม **กุศลก็เป็นกุศล** ไม่ว่าจะเกิดกับใคร กุศลเมื่อเกิดกับคนที่ตนเองรักใคร่ พอใจ หรือเกิดกับคนที่ไม่เป็นที่รัก ก็เป็นกุศล และเมื่อถึงคราวที่กุศลให้ผล ก็ทำให้ได้รับแต่สิ่งที่ดี ที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ เท่านั้น เป็นไปไม่ได้เลยที่กุศล จะให้ผลในทางที่ไม่ดี ส่วนในทางตรงกันข้าม เมื่ออกุศลกรรมที่ได้กระทำแล้ว ถึงคราวให้ผลก็ทำให้ได้รับแต่สิ่งที่ไม่น่าปรารถนาประการต่างๆ ซึ่งไม่มีใครทำให้เลย ถ้าหากว่าไม่ได้กระทำเหตุที่ไม่ดีไว้ ผลที่ไม่ดีก็ย่อมไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้ว บุคคลผู้ที่สละอาศรัยบ้านเรือน วงศาคณาญาติทรัพย์สินสมบัติทั้งหลาย มุ่งสู่เพศบรรพชิต เป็นพระภิกษุแล้ว แต่ไม่ได้ศึกษาพระธรรมวินัย ไม่ได้น้อมประพฤติตามพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ ก็เป็นผู้ล่วงละเมิดสิกขาบทต่างๆ เป็นโทษกับผู้นั้น แสดงถึงความเป็นผู้ไม่ละอาย ไม่เคารพยำเกรงต่อพระรัตนตรัย เป็นภิกษุชั่ว เป็นภิกษุเน่าใน เป็นภิกษุหยากเยื่อ เป็นมหาโจรปล้นศรัทธาของชาวบ้าน เป็นพรหมจารีปลอม เป็นคนลึบไม่มีคุณธรรมในภายใน ทั้งหมดก็ไม่พ้นไปจากความเกิดขึ้นเป็นไปของอกุศลธรรมนั่นเอง ที่กล่าวเช่นนั้น ไม่ได้ไปว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใด แต่แสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงว่า อกุศลเป็นอกุศล เป็นสิ่งที่มีจริง ๆ ไม่ว่าจะเกิดกับใคร ก็ไม่ดี ทั้งนั้น

เพราะฉะนั้นแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้ไม่ประมาทในชีวิต และไม่ประมาทกำลังของกิเลส, พึงเป็นผู้ศึกษาพระธรรม พึงพระธรรม อบรมเจริญปัญญา เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกในสภาพธรรมตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นที่พึงในชีวิตได้อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นคฤหัสถ์หรือบรรพชิต ก็ควรที่จะได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมให้เข้าใจ ไม่ประมาทในคำจริงที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ซึ่งเป็นไปเพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกโดยตลอด ไม่มีโทษเลยแม้แต่น้อย **ความเข้าใจพระธรรม** เท่านั้นที่จะเป็นไปเพื่อการขัดเกลากิเลส และนำไปสู่ความดีทั้งปวง.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : [www.dhammadhomefellowship.com](http://www.dhammadhomefellowship.com), โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖